

Posudek bakalářské práce Barbory Vaicové s názvem *Obraz(y) exploze Dělnického domu v Rakovníku ve vzpomínkách pamětníků*, Fakulta humanitních studií UK, 2019

Barbora Vaicová předkládá k obhajobě práci, v níž se zaměřila na drobný výsek z regionálních dějin, explozi Dělnického domu v Rakovníku v únoru 1985. Již od prvních stránek textu je z práce patrné velké zaujetí jak tématem, tak samotným výzkumným procesem, což jsou nesporně velké přednosti práce.

Text má logicky zvolenou strukturu – po úvodním vhledu do sledovaného tématu a vytyčení základního cíle práce autorka nabízí velmi detailní pohled na metodologické postupy, jež při práci použila; v následující empirické části pak nejdříve představí historii Dělnického domu, včetně nastínění průběhu akcí, které se zde konaly. S využitím všech pramenů a zdrojů dále podrobně rekonstruuje celou událost. Osobně považuji za velmi zajímavou závěrečnou část, kde se autorka zabývá „reflexemi“ událostí. Na rozdíl od rekonstrukce událostí, kde se Barbora Vaicová pohybuje převážně na rovině popisnosti a reprodukce informací, v této závěrečné části nabízí velmi zajímavé interpretace celé události.

Velmi oceňuji množství pramenů, s nimiž autorka pracovala. Snažila se získat dokumenty ze všech relevantních archivů, systematicky hledala informace v médiích a svou pramennou základu doplnila o šestnáct rozhovorů s pamětníky. Pro realizaci rozhovorů zvolila metodu orální historie, kterou zvládla na uspokojivé úrovni. Problematické je v této souvislosti samotné „uchopení“ rozhovoru, který je v podstatě kvalitativním polostrukturovaným interview, nikoli orálněhistorickým rozhovorem v celé šíři, dle standardů metody. Tento přístup je na jedné straně logický – autorka sleduje konkrétní událost, ta je proto ohniskem rozhovorů; na druhé straně samotné zdůrazňování, že někteří narátoři nehovořili přímo k tématu, což ještě podtrhuje kvantitativní vyčíslení pasáží „mimo téma“ (viz příloha č. 6), naznačuje špatné pochopení některých principů metody orální historie. V důsledku toho i délka realizovaných rozhovorů zhruba jen ve čtvrtině případů odpovídá běžné praxi orálněhistorického výzkumu. Na druhé straně, a to bych chtěla zdůraznit, autorka neopomněla reflektovat jak svoji pozicionalitu ve výzkumu, tak etické aspekty výzkumu. Seznámila se standardy metody orální historie, a to i v mezinárodním kontextu, důsledně aplikovala etické principy výzkumu, včetně informovaného souhlasu s nahráváním. Ocenění zaslouží i množství narátorů a narátorek, s nimiž realizovala rozhovory (celkem 16).

Vzhledem k tomu, že rozhovory jsou pro tuto práci stěžejní, ráda bych se v rámci diskuse zeptala autorky, zda může nějak porovnat dvě verze rozhovoru s vrchním restaurace. Mám na mysli jednak rozhovor, který sama pořídila, jednak ten, který narátor (zřejmě opakovaně) poskytl médiím (s. 17), pokud tedy k němu má přístup. Zajímá mě, zda rozhovor, který nahrála autorka práce, přináší nějaké nové poznatky (nebo i nové

emoce?) k již řečenému; zda jsou v nahrávce zdůrazňovány jiné skutečnosti než v rozhovoru pro média atd.

Mou další otázkou do diskuse jsou pak okolnosti (ne)existence vyšetřovacího spisu (s. 23). Spis byl dle oficiálních záznamů skartován; prostřednictvím pamětníků/pamětníka (toto je velmi správně přísně anonymizováno) do tohoto spisu autorka práce přeci jen nahlédla. Může podkryt okolnosti prezentace tohoto utajovaného spisu? Jedná se o kopii či neskartovaný originál? Proč je vůbec tak problematické jeho zveřejnění? Lze na některou z těchto otázek odpovědět na základě setkání s narátory?

Pokud jde o empirickou část práce, jak již jsem zmínila, nabízí velmi podrobný popis sledu událostí. V určitém ohledu však struktura práce jako by byla poplatná spíše „vyšetřovací logice“ – mám na mysli reflexi událostí dle vzpomínek jednotlivých pamětníků či pamětnic. Za vhodnější bych považovala prezentaci závěrů dle dílčích témat; tento přístup by i lépe odpovídal zvolené metodě obsahové analýzy (s. 29–30). Zde bych položila závěrečnou otázku do diskuse. V příloze č. 8 je reprodukce speciálního čísla týdeníku Raport, které vyšlo právě k tématu exploze Dělnického domu. Autorka tento článek zařadila mezi své prameny, protože jsou zde citovány pasáže z vyšetřovacího spisu (s nimiž také pracuje). Když porovná závěry zmiňovaného článku se závěry své bakalářské práce, v čem spatřuje největší přínos svého výzkumu vztahu k poznání a porozumění exploze Dělnického domu?

Z formálního i jazykového hlediska se jedná o standardní text, který vykazuje určité nekonzistence i neobratné formulace; ty však nepřekračují míru akceptovatelnou pro kvalifikační práci tohoto typu. V přílohách pak chybí odkazy na zdroj některých dokumentů, konkrétně se jedná o reprodukci archivních dokumentů v přílohách. Na druhé straně autorka prokázala velmi dobré zvládnutí celého výzkumného procesu, od definice tématu, přes pramenné rešerše, samotný výzkum až po finální výstup. Práci hodnotím **v rozmezí 1–2, výsledná známka by měla odrážet posudek vedoucího a průběh obhajoby.**

KaL

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká, 7. 6. 2019